

ترکی صرفی

(۴)

احمد جان محمد رحیم اوغلی ننگ اثر عاجزانه سیدر .
هر حقوقی صاحبینه راجع در .

ایکنچی مرتبه تزلزل باصلوی .

۱۲

ناشری :

مکتب

فزانده

مکتب

Казань

ТРО-ТИПОГРАФІЯ

اولنده گی حرکه لر کبی .

بولغان سوز لرنی یاز گز ! مثال : 29

٧

قالن قسقه اُتره: اُر. (اُرْمَقْدن - صو قَمَق) بُر. (بُرْمَقْدن) كلمه لَر يَنِك
اؤلنده گي حركه كَبِي. (١)

٧: تمرين - اؤلنده قالن قسقه اُتره بولغان سوزلر ياز گز!
مثال: اُن - بَط . . .

٨

قالن اُزن اُتره: اُور. (اُورْمَقْدن) . بُور (اَقْطاش). كلمه لَر يَنِك
اؤلنده گي حركه كَبِي.

٨: تمرين - اؤلنده قالن اُزن اُتره بولغان سوزلر ياز گز!
مثال: اُوچ . قُول . . .

٩

نچكه قسقه اُتره: اُر (اُرْمَقْدن - افرمك) . بُر (بُرْمَقْدن) كلمه لَر يَنِك
اؤلنده گي حركه كَبِي.

٩: تمرين - اؤلنده نچكه قسقه اُتره بولغان سوزلرني ياز گز!
مثال: اُت . تُر . . .

١٠

نچكه اُزن اُتره: اُور (اُورْمَقْدن) . بُوري . كلمه لَر يَنِك اؤلنده گي
حركه كَبِي.

(١) بن بوكتابده قالن قسقه اُتره گه علامت ايچون مصحف شريفلرده
مقبول ضمه اشباعني - طنق آستغه علامت ايچون حرف ننگ آستينه ضمه
يازمقني اختيار ايتدم . تركي يازوده حركه عموما ضرور اولماغانده يازلميدر .

۱۰: تمرین - اولندہ نچکہ اُزن اُترہ بولغان سوزلرنی یازگز!

مثال: اوت . تُوور . . .

۱۱

حروف هجادن بو (ا - و - ۰ - ی) دورت حرفکھ حروف
املا دیرلرکھ حرف بولوبده حرکه بولوبده استعمال اولنورلر .

الف (ا) قالن اُست گه . هاء رسمیه (ه) جیکل اُست گه - واو

(و) اُتره گه - یاء (ی) اُست غه علامت اولور .

قاعده: ترکی سوزلرده قالن حرکه برلن باشلانغان سوزلر
نچکہ حرکه و حرفنی آلمیلر، نچکہ حرکه برلن باشلانغانلری قالنتی

آلمیلر . بس حرکه علامتی نچکہ سوزلرده الف (ا) یازلسده نچکہ اُست
علامتی اولور: کوتار - ییار - تییار - کییان - توبان - ایدان کبی .

قالن سوزلرده هاء رسمیه (ه) یازلسده قالن اُست علامتی

بولور: باغچه غه - آلماغه - قوراغه - باغچه ده - آلماده - قوراده کبی .

۱۱: تمرین - توبنده گی سوزلرنی درست یازگز صکره اوقوگز! (۱)

اُرسز بالا طاش بره . قران تبره سنده آر خلقی بار . ابر کشی ابرکلی بولور .

ات کشی ارلداب او طرر . ات اُره بوری بیری . اُرشوچی فی باشقه اُرالر .

اُستا تلکی اوصال بوریدن اورنک آغان . نی چچسگ آنی اوررسگ .

۱۲ کلمه

کلمه لر: آلما آغاچ . ده . اوسدی . کبی معنی سی اولغان سوزلردر .

کلمه اوچ قسم در: اسم . فعل . حرف .

(۱) معلم بونلرنی املا طریقچه یازدروب اوقوتر، خطالربن توزه توب

بنه یازدرر .

۱۳ حرف (۱)

حرف ، ده ، کبی اوزندننگنه معنی آکلانسی طرفان کلمه در .

۱۴ فعل

فعل ، اوسدی کبی معنی سی اوزندن گنه آکلانوب اوچ زماننگ بریده آکلانغان کلمه در .

اوچ زمان : ماضی ، حال ، مستقبل در .

ماضی : اوتکان زمان .

حال : حاضرگی زمان .

مستقبل : کله چک زمان .

۱۲ : تمرین - توبنده گی فعل لردن ماضی و حال و مستقبل گه دلالة

ایته طرفان فعللرنی اوچ باغاناغه آیرکتر . مثال : { ماضی | حال مستقبل
اوسدی | اوسه اوسر }

اوسدی . اوسه ، اوسر . یازارمن . یازارمن . یازدم . اوقودگ . اوقی سگ .
اوقورسگ . کوردی . کورر . کوره .

(۱) کوزتر آلدنده غی هر نرسه برابرینه قویلغان برسوز باردر ، که اول سوزنی ایشکچوک اول نرسه ایسکه تشه در . آندی سوزلرگه ، اسم " دیلر : طاقطا - میچ - تراز کبی . دخی هر نرسه ننگ بر ترلی صفتی باردر ، آنگ برابرینه قویلغان سوزلرگه ، "صفت" دیلر : قارا (طاقطا) - آق (میچ) ازن (قلم) کبی . دخی هر نرسه ننگ اشی باردر ، آنگ برابرینه قویلغان سوزلرگه ، "فعل (اش)" دیلر : (خلفه) سویلی - (شاگرد) طکلی - (قار) یاوا کبی . سویله گانده بر اسمنی فعل گه - یا صفتغه قوشار ایچون حاضرلی طرفان سوزلرگه ، "حرف" دیلر : (استال) ده (یازدم) (اوی) دن (کیلدم) کبی . بالالرغه کلمه ننگ قسملرین آکلتر ایچون شولای سویله گاج مثاللرین طاقطاغه یازوب تعریفلرنی مثالغه اشاره برلن سویله ب آکلترغه کیرک ! مثلا "باقتر بو سوزنگ اوزندننگنه معنی آکلانا اما هیچ بر زمان آکلانسی شوننگ ایچون بو کلمه اسم بولوب تعریفی بولای بولادر . " دیمک کبی . باشقه تعریفلر هم شولای .

۱۵ اسم

اسم، آلمایی اوز نندنگنه بر معنی آگلانوب اوچ زماننگ بریده آگلانمغان کلمه در.

۱۳: تمرین - تو بنده گی جمله لردن اسم، فعل، حرف لرنی

آیروب یازگز!

باغچه . ده . آغاج . اوسدی . آغاج . دن . آلما . نی . اوزدم . بو . کون .

او . دن . مکتبگه . کیچ . کیلدم . چای . برلن . کومچ . آشادم .

اسم اوچ قسم در: اسم ذات، اسم صفت، ضمیر.

۱۶ اسم ذات

اسم ذات، طاش . آغاج کبی بر نرسه نی گنه بلدره طرغان اسمدر.

۱۷ اسم صفت

اسم صفت، قزل، قارا کبی بر صفتلی نرسه نی بلدره طرغان اسمدر.

۱۴: تمرین - تو بنده گی کلمه لردن اسم ذات برلن اسم صفتنی

ایکی باغاناغه آیرگز!

کتاب . قلم . آق . ازن . قسقه . کاعد . کیگ . بیر . صو . آی . قیاش .

صاری . قارا گئی . یاقطی . زور . کچکنه . آرق . سیمز .

۱۸ ضمیر لر

ضمیر، من . سن . اول کبی متکلم گه - یا مخاطبکه یا مذکور

غائبگه دلالت آیته طرغان اسمدر .

متکلم، سویلاوچی ذاتدر .

مخاطب، سوز آکا ایتلمش ذاتدر .

غائب، سوز آنک حقنده سویلانگان اوچونچی ذاتدر .

۱۵: تمرین - تو بنده گی کلمه لردن ضمیر متکلم - ضمیر مخاطب

و ضمیر غائب لرنی آیرگز: من . سن . اول . بز . سز . آنلر . آلا . منم

سنگ . آنگ . بزنگ . سزنگ . آنلرنگ . آلارنگ . منی . سنی . آنی .
 بزنی . سزنی . آنلرنی . آلارنی . بنی .
 اسم ذات ایکی قسم در : اسم جنس ، اسم خاص .

۱۹

اسم جنس ، آغاچ . چچک کبی ییلگوسز نرسهنگ اسمی در
 « اسم عام » هم دیولر .

۲۰

اسم خاص ، مکه کبی ییلگولی نرسهنگ اسمیدر . علم هم دیولر
 ۱۶ : تمرین - توبنده گی کلمه لردن اسم جنس لرنی اسم
 حاصلردن آیرگز .

شهر . قران . سمبر . بلغه . اوقا (۱) . صر . ایدل . کشی . احمد . عمر . عثمان
 آط . صغر . قلم . علی . استانبول . مسکو . پتربورغ . صامار . طاو . احد .
 عرفات (۲) . اصلان (۳) . مکه . مدینه .

۲۱ مفرد و جمع

اسم جنس ، مفرد و جمع اولور .
 مفرد ، قلم ، کاغد کبی معنی سنده برگنه نرسه آکلانغان کلمه در .
 جمع ، قلملر ، کاغدلر کبی معنی سنده بردن آرتق دانلر
 اکلانغان کلمه در .

جمع علامتی ، لر ادا تی در .

۱۷ : تمرین - توبنده گی کلمه لردن مفرد لرنی جمع ، و جمع لرنی
 مفرد یاصا گز ! قلم ، کتابلر . کاعد . قارا . اورندقلر . بالا . باغچه . آغاچ .
 طاشلر . قُشُلر . چچکلر . آما . بیمش . صو . بلغه . دیکگر .

(۱) بر آغم صو اسمی .

(۲) احد و عرفات عربستانده ایکی طاو اسمی .

(۳) قران یاننده بر طاو اسمی .

۲۲ احوال اسم

سوز آراسنده اسم لر طوقز حال ننگ برنده اولور:

۱	مجرد	(یا لانفاچ)	قلم	کبی
۲	مفعول به	(آنی قیلنمش)	قلم-نی	»
۳	مفعول فیه	(آنده قیلنمش)	قلم-ده	»
۴	مفعول منه	(آندن قیلنمش)	قلم-دن	»
۵	مفعول الیه	(آگا قیلنمش)	قلم-گه	»
۶	مفعول له	(آنک ایچون قیلنمش)	قلم-ایچون	»
۷	مفعول معه	(آنک برلن قیلنمش)	قلم-برلن	»
۸	مضاف الیه	(آگا قوشلمش)	قلم-نگ	»
۹	مضاف	(غیرسینه قوشلمش)	قلم-ی	»

۱۸: تمرین - تو بنده گی کلمه لر ننگ طوقز حالین یا صا کز . مثال:
 کتاب - کتابی - کتابده - کتابدن - کتابگه - کتاب ایچون - کتاب برلن -
 کتابنک - کتابی .

کتاب ، آی . قیاش . آما . باغچه . قیو . کُرک . قاداتق . می . صو .
 (۱) مجرد ننگ علامتی - اسم ننگ اخیرنده هیچ بر علامت بولما ودر:
 قلم یخشیدر کبی .

(۲) مفعول به علامتی - نی) در: قلم-نی کیسدم کبی . عثمانلی
 شیوه سنده مفعول به علامتی - ی و بی) در: قلم-ی کیسدم . آما-بی
 بیدم . دیرلر .

(۳) مفعول فیه علامتی - ده) در: قلم-ده قارا بتدی کبی .
 (۴) مفعول منه علامتی - دن) در: قلم-دن قارا طامدی کبی .
 (۵) مفعول الیه (۱) علامتی - خفیقلرده - گه) ثقیل لرده - غه در:
 (۱) مفعول الیه اداتی بعض حرفلرده (فه) و (که) سوبلنسه یازوده
 همان گه و غه یازمق مناسب کورله در: باشغه (باشقه) بیتگه (بیتکه) آطغه
 (آطقه) کبی . اخطار: کلمه اخیرنده گی قاف ساکین حرکه لنسه . غین (غ)
 کاف ساکن فارسی کاف (گ) اولموق تل ننگ شیوه سیدر . قاداتق قاداتم . کُرک کرا گم کبی

قلم - گه قارا یا غلدی - کتاب - غه یازدم . کبی . عثمانلی شیوه سنده مفعول الیه
 علامتی - ه و به) در : کتاب - غه یازدم . باغچه - به کردم کبی .
 (۶ مفعول له علامتی - ایچون) در : قلم ایچون آقچه بیردم کبی .
 (۷ مفعول معه علامتی - برلن) در : قلم برلن یازدم کبی .
 (۸ مضاف الیه علامتی - ننگ) در : قلم - ننگ صابی کبی عثمانلی
 شیوه سنده مضاف الیه علامتی - گ - وننگ) اولور : قلم - گ صابی
 آما - ننگ ایسی کبی .

(۹ مضاف علامتی ساکنلرده - ی) و متحرکلرده - سی) در :
 باغچه ننگ آما - سی . آلمانگ ایسه - ی کبی .

تنبيه : خفیف دیوب حرفلری نچکده بولغان کلمه گه - ثقیل دیوب
 حرفلری قالن بولغان کلمه گه ایتله لر : - آبعه - کونگه کبی .

۱۹ : تمرین - تو بنده گی جمله لردن هر اسمنی آلوب قایو
 حالده اولدیغین یانینه یاز گز . مثلا : قلم - مجرد . قلمنی - مفعول به .

قلم اژندر . قلمنی باصادم . قلمده برکه بار . قلمدن فائده آلدیم . قلمگه صاب
 قویدیم . قلم ایچون شاد بولدیم . قلم برلن بایغان . قلمنگ تلی اوتکون در .
 یازوچی ننگ قلمی قلجی در .

۲۳ اضافت

بالانگ کتابی

مضاف ، معنی سی بر نرسه گه قوشلغان کلمه در : کتابی کبی .
 مضاف الیه ، معنی سینه بر نرسه قوشلغان کلمه در : بالانگ کبی
 مضاف ننگ مضاف الیه گه قوشلوینه اضافه دیر لر .

۲۰ : تمرین - تو بنده گی مضاف لر گه مضاف الیه لر یاز گز !
 مثال : بالانگ کتابی - آطننگ یالی ...

کتابی . یالی . صابی . اچی . آباغی . باشی . کوزی . نوری .
 صالحتی . یلیسی . ایسی . آلماسی . توبه سی . توبه سی .
 اضافه نی بلو ، مرکب اضافی نی بلو گه - مرکب اضافی نی بلو ،

باشقه مرکب لرنی بلوگه توقنادیغی ایچون بو اورنده انواع مرکبئی کورستو مناسب کورلدی .

۲۴ مَرَّکَبْ

مضاف برلن مضاف الیه نک جیینیه «مَرَّکَبْ اِضَافِی» دیرلر :

بالانگ کتابی کبی . بالانگ مضاف الیه کتابی مضافدر .

صفت برلن موصوف ننگ جیینیه «مَرَّکَبْ وَصْفِی» دیرلر :

آق کاعد کبی . آق صفت کاعد موصوفدر .

مسند برلن مسند الیه ننگ جیینیه «مَرَّکَبْ اِسْنَادِی» دیرلر :

قلم قامشدر کبی . قلم مسند الیه ، قامش مسنددر .

ترکیده مضاف الیه مقدم مضاف صوگ اولور .

۲۱ : تمرین - توبنده گی مرکب لردن مرکب اضافی ، و مرکب

وصفی ، و مرکب اسنادیلرنی آیروب یازکز ! کتابنگ طشی . علم

فائده لیدر . قارا ساچ . قزل چچک . قلم ننگ اچی . ازن قلم . کتاب

یخشیدر . قش صالحندر . قارت کشی . بالانگ قلمی . آغاننگ آطی .

یاش بالا . بابانگ صاقالی . جی اسیدر .

۲۵ ضمیر اضافیلر

مضاف اداتینه ضمیر اضافی هم دیرلر .

بیم کتابم . سنگ کتابنگ . آننگ کتابی .

بزننگ کتابمیز . سزننگ کتابمیز . آنلرنگ کتابی کبی .

ضمیر اضافیلر ، متکلم و مخاطب ننگ مفرد و جمعی ایچون دورت

اولوب ، غائب ایچون بر دانه در :

متکلم   مخاطب   غائب

م   ش   ی = سی

م

ش

مفرد

جمع مز گز " = " (۱)

نیتاک جدولده کوره سز .

۲۲: تمرین - توبنده گی مضافلر گه ضمیر اضافیلر یالغا گز

بنم قلم - سنگ قلمک - آنک قلمی . . .

بنم قلم . سنگ قلم . آنک قلم . بزنگ قلم . سزنگ قلم . آنلرنگ قلم . بنم قارا . سنگ قارا . آنک قارا . بزنگ قارا . سزنگ قارا . آنلرنگ قارا . منم صو . سینک صو . آنک صو . بزنگ صو . سزنگ صو . آنلرنگ صو . بنم می . سنگ می . آنک می . بزنگ می . سزنگ می . آنلرنگ می . بنم قیو . سنگ قیو . آنک قیو . بزنگ قیو . سزنگ قیو . آنلرنگ قیو . بنم قایری . سنگ قایری . آنک قایری . بزنگ قایری . سزنگ قایری . آنلرنگ قایری .

قاعدهلر : (۱) اسمنگ اخیرنده بر حرکه علامتی بولوب یازلغان

حرفی ، تصریفلرینگ هیچ برنده تشمز : قیو - قایری کبی .
 (۲) صو - می کبی واو ، یابزلن تمام اسملر گه ضمیرلر پتاشدرغان
 حرکه سی سلامت قالسون ایچون حرکه سی جنسندن بر حرف
 آرتدرلر : صووم - میم کبی .

۲۶

۱ بالانک کتابی ۲ قاین آغاچی

۳ علم دریاسی ۴ تیمر قلم

اگر اضافه دن تشبیه (بر نرسه نی بر نرسه گه اخشاتو) آکلانسه

اضافه تشبیهیه اولور ، علم دریاسی کبی علم نی دریاغه تشبیه آکلاندر .

اگر اضافه دن بیان نوع (بر نرسه ننگ قایو نوع دن اولدیغین

بیان) آکلانسه اضافه بیانیه اولور ، قاین آغاچی کبی ، آغاچنگ

قایو نوع دن اولدیغی آکلاندر .

(۱) "مز" نی "بز" - "گز" نی "گز" - وغز ، ایتوب سویله وچیلریم

یازوچیلر کوبدر : کتابیز - کتابغز - کوزگز کبی .

اگر اضافه دن تشبیه ده بیان نوده آکلانماسه اضافه لامیه
 اولور : بالانگ کتابی کبی ^ط
 اضافه بیانیه ده مضاف تنگ عینی اولور . قاین آغاچنگ
 عینی اولدیغی کبی .

۲۶ : تمرین - تو بنده گی مرکب اضافیلردن اضافه لامیه ،
 و بیانیه ، و تشبیه لر نی ایرکز !
 آلما باغچه سی . ایمن آغاچی . قلمنگ صابی . غفلت یقوسی .
 آط بازاری . آلما یمشی . عجب اودی . قیاش یا قیطسی .
 علم دریاسی . قاین آغاچی . خان مسجدی . تيمر قلم .
 بالانگ کتابی . خلفهنگ بولمه سی .

۲۷

ایمن آغاچی

بو منم کتاب

بو تيمر قلم

مرکب اضافی ده قایچان مضاف الیه علامتی طاشلانر : ایمن آغاچی
 (ایمن نگ) کبی . قایچان مضاف علامتی طاشلانر : منم کتاب (کتابم)
 کبی . قایچان هر ایکسی طاشلانر : تيمر قلم (تيمرنک قلمی) کبی .
 صوگنی نوع " مرکب اضافی " بر جزئی نگ ده صفت بولماوی برلن
 " مرکب وصفی " دن ^ط ایرکز .

۲۵ : تمرین - تو بنده گی مرکب اضافیلر نی مرکب وصفی لردن
 ایرکز .

تيمر قلم . ازن قلم . طاش قلم . قاطی طاش . قاراطاقتا .
 آغاچ طاباق . تيمر چیلنگ . قسقه طایاق . تيمر طایاق . بیلاصوت .
 کیکصوت . زور صوت . کمش قاشق .

۲۸

اسم ، احوال اسم ایله تصریف اولندیغی کبی ضمیر اضافیلر
 برلن هم تصریف اولنور .

خفیف

متحرك

ساكن

جمع	مفرد	جمع	مفرد
توبه-لر-م	توبه-م	اير-لر-م	اير-م
توبه-لر-م-نی	توبه-م-نی	اير-لر-م-نی	اير-م-نی
توبه-لر-م-ده	توبه-م-ده	اير-لر-م-ده	اير-م-ده
توبه-لر-م-دن	توبه-م-دن	اير-لر-م-دن	اير-م-دن
توبه-لر-م-گه	توبه-م-گه	اير-لر-م-گه	اير-م-گه (۱)
توبه-لر-م-اچون	توبه-م-اچون	اير-لر-م-اچون	اير-م-اچون
توبه-لر-م-برلن	توبه-م-برلن	اير-لر-م-برلن	اير-م-برلن
توبه-لر-م-نگ	توبه-م-نگ	اير-لر-م-نگ	اير-م-نگ

توبه-لر-مز آه	توبه-مز آه	اير-لر-مز آه	اير-مز آه
توبه-لر-گ آه	توبه-گ آه	اير-لر-گ آه	اير-گ آه
توبه-لر-گزر آه	توبه-گزر آه	اير-لر-گزر آه	اير-گزر آه

ثقیل لر ننگ تصریفی ده شول قیاسچه در .

۲۳ : تمرین - ثقیلردن هم متحرك و ساكن لر ننگ بشر قسمند

تصریف ایدگز .

مثلا :	باشم آه	باشلرم آه	آلمام آه	آلمالرم آه
باشمز آه	باشلرمز آه	آلمامز آه	آلمالرمز آه	
باشگ آه	باشلرگ آه	آلماگ آه	آلمالرگ آه	
باشگزر آه	باشلرگزر آه	آلماگزر آه	آلمالرگزر آه	

۳۱ صفت

صفت ، بر نرسه ننگ حالین بلدروب آندن ألك ذك

(۱) قایچاغنده مفعول الیه اذاتندن کافی حذف ایلن ده کلور : کتاب

(کتابمگه) توبه مه (توبه مگه) کبی

ابدلگان کلمه در . مثالده گی ، یشل کبی که یاپراق نگ آلدنده اولوب آنک حالین بلدیره در .
صفت آنک حالین بلدیرگان کلمه گه «موصوف» دیرلر . مذکور مثالده گی یاپراق کبی .

۳۲ اُزن قلملر

مرکب وصفی جمع بولسه ، ادات جمع صفت نگ اخیرینه لاحق اولمایوب موصوفنگ گنه اخیرینه لاحق اولور : اُزن قلملر کبی اُزئر قلملر دینمز . مگر مرکب وصفیدن موصوف محذوف بولسه ، ادات جمع صفت غه لاحق اولور : کوچکلر اولوغلرنی حرمتله و کرک کبی . (کوچک کسهلر الوغ کسهلرنی حرمتله و کرک قلدیرنده در .)

بر کلمه نگ صفت اولدیغی ، صوگینه «کسه یا خود نرسه» کلمه لردن برین کلتروب معنی حاصل اولمق ایلان بلنور : قزل نرسه ، فقیر کسه کبی . احمد کسه یا خود عقل نرسه دینمز .

۲۶ : تمرین - تو بنده گی کلمه لردن صفت اولغانلرنی آیرگز! ارق . سیمز . آط . قارا . آق . نجکه . قالن . زور . یوقاری . توین . تیرن . صای . صو . قارط . باش . کشی . کیگ . طار . مسجد . چیگل . آور . طاش . آوز .

ادات جمع کبی ، ضمیر اضافیلر ، واحوال اسم اداتلریده مرکب وصفیدن موصوف نگ غنه اخیرینه لاحق اولورلر :

اُزن قلم	اُزن قلم	اُزن قلم
قلم - م	قلم - نی	قلم - برلن
قلم - گ	قلم - ده	قلم - نگ
قلم - ی	قلم - دن	قلم - ی
قلم - مز	قلم - گه	قلم - ی
قلم - گز	قلم - ایچون	قلم - ی

مثال

عدد توزیعی	عدد اصلی	عدد توزیعی	عدد اصلی
سکز - ر	سکز	بر - ر	بر
اوز - ار	اون	یش - ر	یش
یکرمه - شر	یکرمی	آلطی - شر	آلطی
اوظز - ار کبی	اوظز	ییدیش - ر	ییدی

اخطار - توزیع علامتی نگ راسی آلدنده است علامتی الف یازلر، ها (ه) یازلماز: برر - طوغزار (برر - طوغزار یازلماز) کبی.

۳۸ عدد حالی

ایکاو

پیشنچی عدد حالی در که موصوفدن صوگ اولوب آندن حال بولور: بالالر ایکاو کیلدیلر کبی (ایکی بولغان حاله کیلدیلر دیمک) بونی اصل عددنگ اخیرینه «او» اداتین یالغاو برلن یاصالر.

مثال

عدد حالی	عدد اصلی
بر او	بر
ایکاو	ایکی
اوپاو	اوج
ییداو کبی	ییدی

اخطار - ایکی - ییدی کبی حرکه برلن تمام عددلرنگ حرکه سی طاشلانر. نیتاک جدولده کورله در

۲۸: تمرین - تو بنده گی عدد لرنی بیش تر لی ایتوب بیش جدول گه

اصلی وصفی کسری توزیعی حالی
 بازگز! مثلا: ایکی - ایکنجی - ایکیدنبر - ایکیشر - ایکاو
 ایکی . اوچ . بیش . آلی . یدی . سیکر . طوغز . اون . اوندورت . یگرمی .
 وطن . فرق . ایلی . آلمش .

۳۹ تصریقلری

اسم عددلرده ، صفت قسمندن اولدیغی ایچون ضمیر اضافیلر

واحوال اسم اداتلری موصوفلرینک اخیرینه لاحق اولور .

۱ برکشی	۱ برکشی	۷ برکشی - برلن
۲ "کشیم	۲ "کشیمی	۸ "کشیم - ننگ
۳ برکشی - ننگ	۳ "کشیمده	۹ "کشیمیسی
۴ "کشیمیسی	۴ برکشی - دن	
۵ برکشی - جز	۵ "کشیمگه	
۶ "کشیمکز	۶ "کشیمچون	

اسم اشاره لر هم صفت جمله سندندر .

۴۰ اسم اشاره

اسم اشاره ، بو ، شول ، اول کبی بر نرسه نی کورستکانده ایتله
 طرغان اسمدر .

بو - یاقنغه - شول - بر آز یراقغه - اول - ونگی بیگرا کده یراقغه
 اشاره ایچوندر .

اسم اشاره برلن کورستکان نرسه گه « مشار الیه » دیرلر :
 بو کتاب . شول قلم . اول طاو . کبی . بو - شول - اول - اسم اشاره لر
 اولوب ، کتاب - قلم - طاو - مشار الیه لدر .

بو - شول - اول ننگ جمعلری - بونلر - شونلر - آنلر در .
«نگی ننگ - تگیلر» در .

احوال اسم اداتی - و ضمیر اضافیلر ، باشقه صفتلردهغی کیی
اسم اشاره ننگده موصوفلرینه « مشار الیه لرینه » لاحق اولسه لر
کو برك وقتده موصوفلری محذوف اولدیغی ایچون بونده تصریفلری
کورستلدی .

۱۴ بو

ضمیر اضافیلر

احوال اسم

جمع لر	مفرد لر	جمعلر	مفرد لر
بونلرم	بووم (۲)	بونلر	بو
بونلرک	بووگ	بونلرنی	بوننی (۱)
بونلری	بوسی	بونلرده	بونده
بونلریر	بومز	بونلردن	بوندن
بونلرکیز	بوگیز	بونلرغه	بوگا
بونلری	بوسی	بونلر ایچون	بونگچون
		بونلر برلن	بونگبرلن
		بونلر ننگ	بونگ
		بونلری	بوسی

(۱) بونگ احوال اسم برلن تصریفنده بانی میم غه آلماشدروب
سویلهو غالبدر : موننی - مونده - موندن الخ کیی . موننان دیوچیلرده بلر
(۲) بو ایکی صیغه ده بانگ حرکه سین صاقلار ایچون ینه بر وار
آرتادر .

شول

ضمیر اضافیلر

احوال اسم

مفرد	جمع	مفرد	جمع
شول	شون-لر (۲)	شول-م	شون-لر-م (شولرم)
شون-نی	شون-نلر-نی	شول-لک	شون-لرک (شولرک)
شون-نده	شون-لر-ده	شول-سی (۴)	شون-لری (شولری)
شون-ندن	شون-نلر-دن	شول-مز	شون-لر-مز (شولرمز)
شون-گا (ر) (۱)	شون-لر-غه	شول-مگر	شون-لر-مگر (شولرگر)
شون-لک ایچون	شون-لر- ایچون	شول-سی	شون-لر-ی (شولری)
شون-نگ-برلن	شون-نلر-برلن		
شون-نگ	شون-لر-نگ		
شول-سی	شون-لر-ی		

اول

ضمیر اضافیلر

احوال اسم

مفرد	جمع	مفرد	جمع
اول	آن-لر	اول-م	آن-لر-م
آبی (۳)	آنلر-نی	اول-ک	آن-لرک

(۱) قاعده چه (شوگا) کرک ایسه ده استعمالده (شوگار - یاخود شوگارغه دیرلر .

(۲) شول نگ جمعنده « شونلر»، نوننی طاشلاب هم سویلیر بو نظیرده جمع علامتی، «لار» یازلادر .

(۳) آبی اصلده، «آنی» اولوب اجتماع نونین سببندن بر نون حذف اولمشدر . (۴) لامنی نونغه آلماشدرونده سویلیر: شونسی کبی .

آنسی (اولسی)	آن-لمر-ده	آن-ده
اول-مز	آن-لمر-دن	آندن
اول-مگر	آن-لمر-غه	آ-ٹا (۱)
آنسی (اولسی)	آن-لمر-ایچون	آن-ٹچون (آن-ٹ ایچون)
	آن-لمر-برلن	آن-ٹکله (آن-ٹ ایله)
	<u>آن-لمر-ٹک</u>	آن-ٹک
	آن-لمر-ی	آن-سی

تگی ہم اول کبی یراق ایچون اسم اشاره اولوب کامل تصریف ایدلور
 آری - بیری - بر اور نغہ اشاره ایچون اولور لر تصریف ایدلمز
 اسم اشاره صفت بولغانغہ « راق - رک » اداتلری هم یالغاندر:
 آریراق - بیریراک کبی .

بو ایکسی « غی » « گی » اداتلری ایلن صفت اولوب باشقا
 صفتلر حکمنده اولور لر: آریغی یاقدن بیرگی یاقغہ کوچر ایدم اوچ آطلاب
 « آنہ - منہ - آنہترہ - منہترہ » هم اسم اشاره لر در .

۲۹: تمرین - اسم اشاره لر نیلر؟ احوال اسم و ضمیر لر برلن
 تصریفلرین سویله گز . بو - شول - تگی نیگہ اشاره ایچون؟
 آنہ، منہ نیندی کلمه لر؟ کبی سؤال لر یاصالر .

۴۲ ضمیر

ضمیر بیش تر لیدر: ضمیر شخصی - ضمیر اضافی - ضمیر نسبی -
 ضمیر فعلی - ضمیر وصفی .
 ضمیر شخصی آلتی اولوب، ایکسی متکلم - ایکسی مخاطب
 ایکسی غائب ایچوندر .

(۱) آکا اصلده،، آنگہ " اولوب قرب مخرج مناسبتیله صاغر کافگہ
 منقلب اولمشدر. ضمیر شخصی بولغان - بن - سن - اول - هم مفعول به حالرنده
 بنی - سنی - آنی - ومفعول الیه حالرنده - بگا - سگا - آگا - اولوب
 اصلده - بتی - ستنی - آنتی - وبنگہ - سنگہ - آنگہ اولمشدر در .

مثال

غائب	مخاطب	متکلم
اول	سن (سین)	بن (مین)
آنلر (آلار)	سنر	بزر
ضمیر شخصیلرده هم مضاف حالندن باشقه احوال اسم جاریدر .		

مفردلری

اول	سن (سین)	بن (مین)
آنی	سنی (سینی)	بنی (بینی)
آنده	سنده (سینده)	بنده (بینده)
آندن (آتنن)	سندن (سینتنن)	بنندن (بینندن)
آنکا (آنارغه)	سینکا (سینکا)	بینکا (بینکا)
آنکچون (آنک ایچون)	سینکچون (سینک ایچون)	بینکچون (بینک ایچون)
آنکله (آنک برلن)	سینکله (سینک برلن)	بینکله (بینک برلن)
آنک (آنقی)	سینک (سینکی)	بینک (بینکی)

جمعلری

آنلر (آلار الخ)	سنر	بنر
آنلر-نی	سنر-نی	بنر-نی
آنلر-ده	سنر-ده	بنر-ده
آنلر-دن	سنر-دن	بنر-دن
آنلر-غه	سنر-غه	بنر-غه
آنلر- ایچون	سنر-کچون (سزنگ ایچون)	بنر-کچون (بزننگ ایچون)
آنلر- برلن	سنر-کله (سزنگ برلن)	بنر-کله (بزننگ برلن)
آنلر- ننگ (آنارقی)	سنر-ک (سزنگ) (سزنگی)	بنر-ک (بزننگ) (بزنکی)

ضمیر اضافی

ضمیر اضافی مضاف حالنده گمی کلمه لرننگ اخیرنده گمی ضمیر لر -
در که پیش دانه در .

م . گ . مز . گز . ی . کتابم . کتابک . کتابمز . کتابکز . کتابی کبی . بیانی
مضاف بحشده کچدی .

۴۳ ضمیر نسبی

ضمیر نسبی : مین ، خلفه من ، سین ، شاگرد سگ . جمله لرننده
خبرننگ اخیرینه کلگان ضمیر لر در که دورت اولوب ایکیسی متکلم ،
ایکیسی مخاطب ایچون در : من ، مز ، سگ ، سز .

مثال :	متکلم	مخاطب	غائب
مفرد	مین خلفه من	سین خلفه سگ	اول خلفه در
جمع	بز خلفه لر مز	سز خلفه لر سز	آنلر خلفه لر در

اخطار : ضمیر نسبی لرننگ غائبی اولمایوب ، آنک اورنینه
ادات خبر اولغان «در» لفظی استعمال اولنور .

۴۴ ضمیر فعلی

ضمیر فعلی ، فعل لرننگ اخیرینه کره تورغان ضمیر لر در که
تفصیلی فعل بیاننده کلور ؛ انشاء الله تعالی . بر مثال :
مفرد : یازد-م . یازد-گ . یازد-ی . جمع : یازد-ق . یازد-گور . یازد-یلر .

ضمیر وصفی

ضمیر وصفی «غی گمی» لفظ لری در که ، مضاف الیه ننگ یا ظرف
نگ یا فعل ننگ اخیرینه کلوب آبی صفت ایدر : علی تکی (نگ گمی)
کیچه گمی ، اوبده گمی ، اوقودینی کبی . بر مثال : بو قلم علینکیدر .

کیچه گی یاغمور آشلغرغه ضرر ایسکان . اویده گی فکر بازارغه یارابی .
علی بر کره اوقودبعی درسین بلور .

۳۰: تمرین - ضمیرلر نیلر ؟ نیچه قسم ؟ ضمیر شخصی لر نی -
اضافیلر نی - نسیبار نی - فعلیلر نی - وصفیلر نی سویله گز! دیو تورلی
سؤ اللر برلن شفاهی تمرین یاصالر .

فعل

فعل ، اوز ندنگنه بر معنی آکلانوب ، اوچ زماننگ بریده
آکلانغان کلمه در دیمش ایدک .
فعل ننگ اصلی مصدر در .

۴۵ مصدر

مصدر ، ثقیل و خفیف اولور :

مصدر ثقیل ، اخیرنده مق ادا تی بولغان مصدر در : یاز مق اوقومق ، کبی .

مصدر خفیف ، اخیرنده مک ادا تی بولغان مصدر در : کور مک بلمک کبی

مصدر ننگ اخیرنده غی مق و مک ادا تدر نینه ادا ت مصدر - ادا ت

مصدر نی خذف ایسکاج فالغان لفظینه ماده اصلیه دیرلر . اوقومق کورمک

مصدر لرندن مق و مک ادا ت مصدر اولوب ، اوقو - کور (۱)

ماده اصلیه لر در .

(۱) ماده اصلیه ننگ اخیرنی ساکن اولور : یاز - کور کبی . و متحرک
اولور : آشا - اشله - آری - اوقو کبی . فتحه خفیفه گه علامت هاء رسمیه ،
ثقیله گه - الف ، کسره گه ، یاء ، ضمه گه - و او یاز مق املا اصولنده در . اصل
ماده ننگ اخیرینه حرکه علامتی بولوب یاز لغان حرف املا ، نصر فلر ننگ
هیچ برنده تمشز . اشله دی آریدی اوقودی کبی . اشلدی ، آردی ، اوقدی یاز لماز .

فائده: ترکیده مادهٔ اصلیه دن امر معنی سی حاصل اولور .

۳۱: تمرین - تو بنده گی مصدر لردن خفیف و ثقیل مصدر لرنک مادهٔ اصلیه لرین ایکی گه آیروب یازگز: آشامق . ایچمک . پچمک . چچمک . بارمق . قایتمق . کلمک . کیتمک . اوزمق . صوزمق . اطمق . باطمق . صاتمق . آلمق . بیرمک . کلمک . یغلامق . اولمک . ترلمک .
سؤاللر: مصدر نیندی کلمه؟ مصدر، تلفظی یرندن نیچه قسم؟

۴۶ مثبت و منفی

مصدر و فعل ، معنی سی یرندن مثبت و منفی اولور .
مثبت ، یازمق . ویازدی کبی . بر اشنگ بولووین بلدره طرفغان کلمه در .

منفی ، یازمق . ویازمادی کبی بر اشنگ بولماون بلدره طرفغان کلمه در .

قاعده: مثبت نی منفی ایتمک ایچون مادهٔ اصلیه ننگ اخیرینه خفیفلرده "مه" ثقیل لرده "ما" اداتین آرتدرلر: یازمامق یازمادی .
کورمه مک کورمه دی . کبی .

قایچاغنده ادات نفی دن بر حرف حذف ایدلوب کورمک - کورمادی یازمامق - یازمادی کبیده یازلور .

بو دورت تورلی مصدرغه مصدر اصلی دیرلر .

۳۲: تمرین - تو بنده گی مثبت نی منفی ، منفی نی مثبت ایدوب یازگز!

کورمک . یازمق . بلمک . آکلامق . طیمق . طیمق . طوبوق . ایشتمک . ططمق . یرمک . کرمک . چقمق .

۴۷ ترلی مصدرلر

مصدر اصلی دن دورت تورلی مصدر بناء ایدلور :

۱ مصدر تأکید - یازمقلق - کورمکلاک کبی . مصدر اصلی

نگ اخيرينه خفيقلر ده «لك» ثقيقلر ده «لق» اداتين آرتدرمق ايله
بناء ايدلور .

۲ مصدر تخفيقي - يازمه - وكورمه كبي ادات مصدر دن قاف
وكاف اورنينه هاء رسميه كلترمك ايله بنا ايدلور .

۳ مصدر نوعي - يازش - وكورش كبي . ادات مصدر اورنينه
«ش» اداتين كلترمك ايله بناء ايدلور .

عثمانلي شيوه سنده ماده اصليه نك اخيري متحرك ايسه «ش»
اداتي نك آلدينه بر يا آرتدرلور : اوقوش - وسوبله يش كبي .

۴ اسم مصدر - يازو وكورو كبي ، ادات مصدر اورنينه
«و» اداتين آرتدرمق ايله بنا ايدلور (۱)

۲۳ : تمرين - توبنده گي كلمه لردن هر تورلي مصدرني
آيرمق = كرك ، ياكه هر نوعدن اونارني اوزليري طابوب
يازارلر :

بافمعلق . كورمكلك . ايشتو . بلو . يازش . كورنش . اوقومه سي آكلامه سي
گوزل .

فعل و مصدر نك ، معلوم و مجهول متعدي و لازم كبي
بعض قسملرين بلو ، فاعل و مفعول و اسنادني بلوگه طوقاغان
ايچون ، بونلردن بو اورنده قسقه چه معلومات يرو مناسب
كورلدي .

۴۸ فاعل

بالا يازدي

فاعل بالا كبي فعل ني قيلوچي ذاتدر . هر فعل گه بر فاعل

(۱) اصل ماده اتره برلن تمام بولوب علامتني مجهول لرغان بولسه ،
اسم مصدر علامتي هيچ شي آرتدرلماز . اوقوش كبي . اصل ماده اسم مصدر
برلن و او قرينه برلن آيرلر .

لازم اولور . فاعل فعلدن اول کلور . فاعل ننگ علامتی شولدرکه
 آنک اور نینه کیم یا خود نی دیگان سوزنی کلتروب صور امق
 صحیح اولور .

مثلا: بالا یازدی . یاغور یاودی . کیم یازدی؟ بالا . نی یاودی؟ یاغور

کبی

۳۴: تمرین سم تو بنده گی فعللر که فاعل لر یازکز امثلا: بالا یازدی .

یازدی . او قودی . او گرتدی . آقدی . یاندی . اُردی . اُردی . اُردی . اُردی .
 اوسدی . ایسیدی . قاینادی . پشیدی . یاودی . اریدی .

۴۹ مفعول به

بالا سبقتی یازدی .

مفعول به ، سبقتی کبی آئی قیلنمش کر سه ننگ اسمیدر . علامتی

“ننی یا، کمنی، جو ایندیش . ننی یازدی سبقتی .

قایچاغنده مفعول به ایداتی موقوف اولور : بالا سبقتی او قودی کبی .

(سبقتی او قودی تقدیرنده در)

ادات مضاف صوگنده یاسی محذوف اولور : بالا سبقتی بلدی کبی

(سبقتی بلدی تقدیرنده در)

۳۵: تمرین - تو بنده گی جمله لر که مفعول به لر یازکز! مثلا :

بالا سبقتی یازدی .

بالا . . . . . یازدی . بالا . . . . . طکلادی . قاش . . . . . یاقطرتدی .

بالا . . . . . آشادی . بالا . . . . . سوندردی . آغای . . . . . چیکدی .

۵۰ اسناد

بالا یازدی

نرسه که ترهب سوویلاو که « اسناد » دیلر؛

مصدر اصلی دن دورت که « مسند » دیلر : یازدی کبی . آکا

۱ مصدر تا کیدی - یاز

تروامش سوزگه «مسند الیه» دیلر: بالا کبی مسند و مسند الیه ننگ
جینینه «مرکب اسنادی - جمله - کلام - و مرکب تام» دیلر.

اخطار: فعل هر قایچان مسند، فاعل مسند الیه اولور:

۳۶: تمرین - تو بنده گی جمله لردن مسند، و مسند الیه لرنی آیرگز!

بالا یازدی . شاگرد او قودی . قیاش چقدی . قش ~~...~~ . صو
نوگلدی . یابراق قیلدی . یاز اوزدی . کز کلدی . ~~...~~ یازدی .

۵۱ متعدی و لازم

فعل متعدی سو دی کبی بر مفعول به دن باشقه ~~...~~ بولمی طرفان

فعل در، فعل لازم کلدی کبی مفعول به گه ~~...~~ او سایوب فاعلی
برلن گنه تمام بو لا طرفان فعلدر.

تعدیه اداتی سا کز ~~...~~ «در» متحر کرده «ت» حر فیدر ~~...~~

کلدر، آشات کبی .

تعدیه اداتی، لازم ~~...~~ ایکنچی - یا

او چنچی مفعول لگه متعدی ~~...~~ کلدرت - سو - سودر -
سودرت، آشا - آشات - آشدر کبی .

۳۷: تمرین - تو بنده گی فعل لردن متعدی و لازم نی آیرگز.

بلدی . کوردی . یقولادی . یغلادی . طردی . اوتوردی . سویلهدی . سوندی .

سودی . یگردی . ییتدی . اوزدی . بوزدی . کیسیدی . اوسدردی . یازدی .

صردی . یاندردی . ایلهدی . ایلهتدی . ایلهتدردی /

۵۲ معلوم و مجهول

بالا یازدی

کتاب یازدی

سیق بلندی

فعل ~~...~~ و آنلرک مصدری ، معلوم و مجهول اولور معلوم

فعل فاعلیقه اسناد اولنغان فعلدر: یازدی کبی .

مجهول فعل ، مفعولینہ اسناد اولنگان فعلدر : یازلدی کبی .
 قاعده : بر معلوم فعلنی مجهول یاصامق ایچون ماده اصلیهنگ
 اخیرینه ، لام اولمسه ، لام آرتدر لور : یازلدی کبی .
 اگر لام اولسه ، نون آرتدر لور . بلندی کبی .
 مجهول ، متعدی فعلدن گنه بنا ایدلور .

۳۸ : تمرین - نو بنده گی فعلدر دن معلوم و مجهوللرنی آیرگز
 چای اچلدی . ایکمک آشالدی . اش قیلندی . آشلق اوسدی . ائچ قچقردی .
 هوا ایلندی . آرش اورلدی . کوچ آلدی . شکر واتلدی . صامواو ارباندی .
 اوط سوندی .

۵۳ اشتقاق

مصدر اصلی دن اونیدی توری صیغه اشتقاق ایدلور (چغارلور) .
 بو تقدیرده صیغه لرغه « مشتق » و مصدرینه « مشتق منه » دیر لر .

مشتقلر : کور مک دن

کور	(بیوردی صیغه سی)	۱ امر
کور-دی	(اوننگان سی کوروب سویلاو صیغه سی)	۲ ماضی شهودی
کور-گان	(اوننگاننی کوچروب سویلاو صیغه سی)	۳ ماضی نقلی
کور-ه	(حاضرگی اشنگ صیغه سی)	۴ حال
کور-ر	(اخشاوچی صیغه)	۵ مضارع
کور-گای	(کلهچک اشنگ صیغه سی)	۶ مستقبل
کور-ملی	(لازم اشنگ صیغه سی)	۷ فعل وجوبی
کور-سه	(شرط بولغان اشنگ صیغه سی)	۸ فعل شرطی
کور-روچی	(قیلوچی نگ اسمی)	۹ اسم الفاعل
کور-لوچی	(قیلنمش نگ اسمی)	۱۰ اسم المفعول
کور-وچن	(کوب قیلوچی نگ اسمی)	۱۱ مبالغه
کور-رچاق	(اش زمانینگ اسمی)	۱۲ اسم زمان
کور-ر تش	(اش اور نینگ اسمی)	۱۳ اسم مکان
کور-گج	(اش قرالی نگ اسمی)	۱۴ اسم آلت
کور-وچیرک	(آرتق قیلوچی نگ اسمی)	۱۵ اسم تفضیل

۳۹: تمرین - تو بنده گی ماده لردن اونیدی ترلی صیغه نی
اشتقاق اینگز!

کور یاز - قرو - آری - یو - کی - باق - توک - قرق - برک .
فائده لر : سکونلی قاف و کاف اصل ماده ننگ اخیرنده حرکه لنسه ، غین
و فارسی کاف گه آماشر . باغا - توگه کبی مگر آلدنده غی حرفی
هم سکونلی بولسه غنه آماشماز . قرقا - برکه کبی
لازم فعل دن اسم مفعول واسم آلت بنا ایدلمز .
بو اونیدی صیغه دن هر فایولر ننگ مثبت و منفی لر ننگ
تصریفی بیان اولنور .

۵۴ امرنگ تصریفی :

امرنگ فی سینه نهی دیرلر .

هو مکرر

منفی		مثبت			
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف		
اوقو-ما-یم (۱)	کور-مه-یم	اوقو-یم	کور-یم	متکلم	مفرد
اوقو-ما	کورمه	اوقو	کور	مخاطب	
اوقو-ما-سون	کور-مه-سون	اوقو-سون	کور-سون	غائب	
اوقو-ما-یق (۲)	کور-مه-یک	اوقو-یق	کور-یک	متکلم	جمع
اوقو-ما-گز	کور-مه-گز	اوقو-گز	کور-گز	مخاطب	
اوقو-ما-سونلر (۲)	کور-مه-سونلر	اوقو-سونلر	کور-سونلر	غائب	

(۱) بونی کوربرک شیوه لر کور میم - کور میک - اوقو میم - اوقو مییق
دیپ سویلیلر . حتی قزانلر برگنه یا برلن سویلیلر . بوتقد یرده حال برلن التباس
بولادر . شونک ایچون ایکی یایرلن بولغان شیوه لر ابلغ صایلادر .
(۲) سون - ضمیری سن - صن ایشتلنسه ده ، سون 'دیو سین وواو برلن
یازلرغه تیشدر .

هر مصدر دن مادهٔ اصلیه سی امرنگ مفرد مخاطب صیغه سی
 اولور. قالغان بش صیغه سی ضمیر فعلی لر آر تدر مق ایله حاصل
 اولور.

۴۰: تمرین - ۳۹ نچی تمرینده گی ماده لر نی ضمیر فعلیلر برلن
 تصریف ایدگزر!

۵۵ ماضی شهودی ننگ تصریفی

منفی		مثبت		
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف	
م - اوقو - مد - م	م - کور - مد - م	م - اوقو - د - م	م - کور - د - م	مفرد
گ - اوقو - مد - گ	گ - کور - مد - گ	گ - اوقو - د - گ	گ - کور - د - گ	
ی - اوقو - م - د - ی	ی - کور - م - د - ی	ی - اوقو - د - ی	ی - کور - د - ی	غ
ق - اوقو - م - د - ق	ق - کور - م - د - ق	ق - اوقو - د - ق	ق - کور - د - ق	م
گزر - اوقو - م - د - گزر	گزر - کور - م - د - گزر	گزر - اوقو - د - گزر	گزر - کور - د - گزر	جمع
یلر - اوقو - م - د - یلر	یلر - کور - م - د - یلر	یلر - اوقو - د - یلر	یلر - کور - د - یلر	

ماضی شهودی علامتی «د» ادا تیدر

امردن باشقه بار چه فعللرده اصل صیغه ، مفرد غائب صیغه سی در .
 ۴۱: تمرین - ۳۹ نچی ننگ ماده لرندن ماضی شهودی یاصاب
 ضمیر لر برلن تصریف ایدگزر .

۵۶ ماضی نقلی ننگ تصریفی

منفی		مثبت		
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف	
من - اوقو - م - غان - من	من - کور - مگان - من	من - اوقو - غان - من	من - کور - گان - من	مفرد
سن (ا) - اوقو - م - غان - سن	سن (ا) - کور - مگان - سن	سن (ا) - اوقو - غان - سن	سن (ا) - کور - گان - سن	
غان - اوقو - م - غان	غان - کور - مگان	غان - اوقو - غان	غان - کور - گان	غ

(۱) بو ضمیر نی صاغر کاف برتن (سگ) ده کوب یاز الر هم سویلیر:
 کور گانسگ کبی

م	کور-گان-مز	اوقو-غان-مز	کور-م-گان-مز	اوقو-م-غان-مز (۱)
خ	کور-گان-سز	اوقو-غان-سز	کور-م-گان-سز	اوقو-م-غان-سز (۲)
غ	کور-گان-لر	اوقو-غان-لر	کور-م-گان-لر	اوقو-م-غان-لر

عثمانلی شیوه سنده تصریفی :

م	کور-مش-م	اوقو-م-شم	کور-م-مش-م	اوقو-م-مش-م
خ	کور-مش-سگ	اوقو-مش-سگ	کور-م-مش-سگ	اوقو-م-مش-سگ
غ	کور-مش	اوقو-مش	کور-م-مش	اوقو-م-مش
م	کور-مش-ز	اوقو-مش-ز	کور-م-مش-ز	اوقو-م-مش-ز
خ	کور-مش-سگر	اوقو-مش-سگر	کور-م-مش-سگر	اوقو-م-مش-سگر
غ	کور-مش-لر	اوقو-مش-لر	کور-م-مش-لر	اوقو-م-مش-لر

ماضی نقلی علامتی خفیلر ده گان ثقیلر ده گان اداتیدر . عثمانلی ده "مش" اداتیدر .

۴۲ : تمرین - مذکور ماده لردن ماضی نقلی یاصاب تصریف ایتکز!

۷۵ حال صیغه سینگ تصریفی :

مثبت   خفیف   منفی

	خفیف	ثقیل	خفیف	ثقیل
م	کور-ه-م	اوقو-ه-م	کور-ه-م	اوقو-ه-م
خ	کور-ه-سن	اوقو-ه-سن	کور-ه-سن	اوقو-ه-سن
غ	کور-ه	اوقو-ه	کور-ه	اوقو-ه
م	کور-ه-مز	اوقو-ه-مز	کور-ه-مز	اوقو-ه-مز
خ	کور-ه-سز	اوقو-ه-سز	کور-ه-سز	اوقو-ه-سز
غ	کور-ه-لر	اوقو-ه-لر	کور-ه-لر	اوقو-ه-لر

(۱) بو ضمیرنی بابرلن (بز) ده کوب یازالر هم سوزیلیر : کور گانبز اوقو غانبز دیو .

(۲) بونی صاغر کاف برلن (سگر) سوبله وچیلر و یاز وچیلر ده بار :

کور گانسگر اوقو غانسگر کبی .

عثمانلی شیوه سنده :

اوقومبورم	کورمیورم	اوقیورم	کورییورم	م	مفرد
اوقومبورسک	کورمیورسک	اوقیورسک	کورییورسک	خ	
اوقومبور	کورمیور	اوقیور	کورییور	غ	جمع
اوقومبورز	کورمیورز	اوقیورز	کورییورز	م	
اوقومبورسکز	کورمیورسکز	اوقیورسکز	کورییورسکز	خ	جمع
اوقومبورلر	کورمیورلر	اوقیورلر	کورییورلر	غ	

حال علامتی ساکنلرده هاء رسمیه یا خود الفدر ، متحرکلرده بیه در
 بناء علیه متحرکلرنگ حرکه لری مطلقا کسره اولمق واجب اولور :
 قری - آری کبی . عثمانلی ده حال علامتی « یور » ، ادا تیدر .

۴۳ : تمرین - مذکور ماده لردن حال یا صاب تصریف ایتکز !

۵۸ مضارع صیغه سینگ تصریفی :

منفی		مثبت			
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف		
اوقو-ما-من	کور-مه-من	اوقو-ر-من	کور-ر-من	م	مفرد
اوقو-ما-سن	کور-مه-سن	اوقو-ر-سن	کور-ر-سن	خ	
اوقو-ما-ز	کور-مه-ز	اوقو-ر	کور-ر	غ	جمع
اوقو-ما-مز	کور-مه-مز	اوقو-ر-مز	کور-ر-مز	م	
اوقو-ما-سز	کور-مه-سز	اوقو-ر-سز	کور-ر-سز	خ	جمع
اوقو-ما-لز	کور-مه-لز	اوقو-ر-لز	کور-ر-لز	غ	

مضارع علامتی مثبت لرده « ر » منفی لرده « ز » ادا تیدر .

منفی ننگ متکلم صیغه لرنده محذوف اولور ؛ مثالی جدولده کورله در .

مضارع حرفی آالنده فی حرف ساکن بولسه حرکه لیر.
 حرکه سی، فتحه بولسه، علامتینه (فالنده نیچکه ده) الف (۱)
 یازلر: یازار، اوبار کبی. جیکل آست بولسه، علامتینه هیچ شی
 یازلاماز: کورر - بلر کبی.
 ۴۴: تمرین - مذکور ماده لردن مضارع یاصاب تصریف ایتکز!
 ۵۹ مستقبل صیغه سی نگ تصریفی:

مثبت

ثقیل		خفیف	
اوقو- غای- من	کور- گای- من	۲	مفرد خ غ
اوقو- غای- سن	کور- گای- سن	۲	
اوقو- غای	کور- گای	۲	
اوقو- غای- مز	کور- گای- مز	۲	جمع خ غ
اوقو- غای- سز	کور- گای- سز	۲	
اوقو- غای- لمر	کور- گای- لمر	۲	

منفی

ثقیل		خفیف	
اوقو- م- غای- من	کور- م- گای- من	۲	مفرد خ غ
اوقو- م- غای- سن	کور- م- گای- سن	۲	
اوقو- م- غای	کور- م- گای	۲	
اوقو- م- غای- مز	کور- م- گای- مز	۲	جمع خ غ
اوقو- م- غای- سز	کور- م- گای- سز	۲	
اوقو- م- غای- لمر	کور- م- گای- لمر	۲	

مستقبل علامتی خفیلرده « گای » ثقیلرده « غای » اداتیدر .
 ۴۵ : تمرین مذکور ماده لردن مستقبل یا صاب تصریف ایتکنز !

عثمانلی شیوه سنده مستقبل ننگ تصریفی :

منفی

مثبت

منفی		مثبت		
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف	
اوقو-م-یه-جغ-م	کور-م-یه-جک-م	اوقو-یه-جغ-م	کور-ه-جک-م	م
اوقو-م-یه-جغ-سگ	کور-م-یه-جک-سگ	اوقو-یه-جغ-سگ	کور-ه-جک-سگ	مفرد
اوقو-م-یه-جق	کور-م-یه-جک	اوقو-یه-جق	کور-ه-جک	غ
اوقو-م-یه-جغ-ز	کور-م-یه-جک-ز	اوقو-یه-جغ-ز	کور-ه-جک-ز	م
اوقو-م-یه-جغ-سگزر	کور-م-یه-جک-سگزر	اوقو-یه-جغ-سگزر	کور-ه-جک-سگزر	جمع
اوقو-م-یه-جغ-لر	کور-م-یه-جک-لر	اوقو-یه-جغ-لر	کور-ه-جک-لر	غ

۶۰ فعل و جوابی ننگ تصریفی :

اوقو-م-ملی-یم	کور-م-ملی-یم	اوقو-ملی-یم	کور-ملی-یم	م
اوقو-م-ملی-سگ	کور-م-ملی-سگ	اوقو-ملی-سگ	کور-ملی-سگ	مفرد
اوقو-م-ملی	کور-م-ملی	اوقو-ملی	کور-ملی	غ
اوقو-م-ملی-یز	کور-م-ملی-یز	اوقو-ملی-یز	کور-ملی-یز	م
اوقو-م-ملی-سگزر	کور-م-ملی-سگزر	اوقو-ملی-سگزر	کور-ملی-سگزر	جمع
اوقو-م-ملی-لر	کور-م-ملی-لر	اوقو-ملی-لر	کور-ملی-لر	غ

فعل و جوابی علامتی « ملی » اداتیدر . فعل و جوابی ترک شیوه سنده

خاصدر .

۶۱ فعل شرطی ننگ تصریفی:

منفی		مثبت		
ثقیل	خفیف	ثقیل	خفیف	
او قو - مسه - م	کور - مسه - م	او قو - سه - م	کور - سه - م	م
او قو - مسه - گ	کور - مسه - گ	او قو - سه - گ	کور - سه - گ	خ
او قو - مسه	کور - مسه	او قو - سه	کور - سه	غ
او قو - مسه - ق	کور - مسه - ک	او قو - سه - ق	کور - سه - ک	م
او قو - مسه - گز	کور - مسه - گز	او قو - سه - گز	کور - سه - گز	خ
او قو - مسه - لر	کور - مسه - لر	او قو - سه - لر	کور - سه - لر	غ

۴۷: تمرین - مذکور ماده لر تصریف ایدلر .

۶۲ اسم الفاعل ننگ تصریفی:

ثقیل	خفیف	
او قو - چی - من	کور - وچی - من	م
او قو - چی - سن	کور - وچی - سن	خ
او قو - چی - در	کور - وچی - در	غ
او قو - چی - مز	کور - وچی - مز	م
او قو - چی - سز	کور - وچی - سز	خ
او قو - چی - در لر	کور - وچی - در لر	غ

۴۸: تمرین - مذکور ماده لر تصریف ایدلر .

۶۳ اسم المفعول ننگ تصریفی:

ثقیل	خفیف	
او قو - ل - وچی - من	کور - ل - وچی - من	م
او قو - ل - وچی - سن	کور - ل - وچی - سن	خ

او قو - ل - وچي - در	کور - ل - وچي - در	غ
او قو - ل - وچي - مز	کور - ل - وچي - مز	م
او قو - ل - وچي - سز	کور - ل - وچي - سز	خ
او قو - ل - وچي - در لر	کور - ل - وچي - در لر	غ

اسم الفاعل مصدر معلومنگ، اسم المفعول مصدر مجهولنگ
 مادهٔ اصلیه سینہ « وچی » اداتین آرتدر مق ایلن بنا ایدلور .
 اسم فاعل برلن اسم مفعولنگ منفی لری، « وچی » اداتی نگ
 آلدینه ادات نفی (م - ما) نی آرتدر مق ایلن بنا ایدلور :
 کور موچی - کور لموچی - او قوموچی - او قولماوچی کبی .
 ۴۹ : تمرین - معلوم ماده لر تصریف ایدلر .

۶۴ مبالغه صیغہ سی نگ تصریفی :

فیضی الامم

مثبت

ثقیل	خفیف	
او قو - چان - من	کور و - چن - من	م
او قو - چان - سن	کور و - چن - سن	مفرد
او قو - چان - در	کور و - چن - در	غ
او قو - چان - مز	کور و - چن - مز	م
او قو - چان - سز	کور و - چن - سز	خ
او قو - چان - در لر	کور و - چن - در لر	غ

۵۰ : تمرین - مذ کور ماده لر تصریف ایدلر .

منفی سی

ثقیل	خفیف	
او قو - ماو - چان - من	کور - م - وچن - من	م } مفرد خ } ع } م } جمع خ } ع }
او قو - ماو - چان - سن	کور - م - وچن - سن	
او قو - ماو - چان - در	کور - م - وچن - در	
او قو - ماو - چان - مز	کور - م - وچن - مز	م } جمع خ } ع }
او قو - ماو - چان - سز	کور - م - وچن - سز	
او قو - ماو - چان - در لر	کور - م - وچن - در لر	

مبالغه صیغه سی اسم مصدر ننگ اخیرینه خفیف لرده ، چن ”
 ثقیل لرده ، چان ” اداتین آرتدرو برلن حاصل اولور .
 ۵۱ : تمرین - معلوم ماده لر تصریف ایدلر .

۶۵ اسم زماننگ تصریفی :

ثقیل	خفیف	
او قو - ر - چاغ - م	کور - ر - چاغ - م	م } مفرد خ } ع }
او قو - ر - چاغ - گ	کور - ر - چاغ - گ	
او قو - ر - چاغ - ی	کور - ر - چاغ - ی	
او قو - ر - چاغ - مز	کور - ر - چاغ - مز	م } جمع خ } ع }
او قو - ر - چاغ - گز	کور - ر - چاغ - گز	
او قو - ر - چاغ - ی	کور - ر - چاغ - ی	

اسم زمان صیغه سی مضار عنک مفرد غائب صیغه سینه « چاق »
 اداتین آرتدر مق ایلن بناء ایدلور . آنگده قافی یوقار یدمه مذکور
 قاعده گه بناء غین گه قلب ایدلور .
 ۵۲ : تمرین - مذکور ماده لر تصریف ایدلر .

اسم زمان ، و مکان ، و آلت صیغه لری ضمیر اضافیلر برلن
تصریف اولندیغی کبی احوال اسم ایله ده تصریف اولنورلر :

کور-ر-چاق	کور-ر-چاق-دن	کور-ر-چاق-برلن
کور-ر-چاقنی	کور-ر-چاق-غه	کور-ر-چاق-نگ
کور-ر-چاق-ده	کور-ر-چاق-ایچون	کور-ر-چاق-ی

۵۲: تمرین - معلوم مادهلر تصریف ایدلر .

۶۶ اسم ^{مکان} زمان صیغه سی نگ تصریفی :

ثقیل

خفیف

ثقیل		خفیف	
مفرد	جمع	مفرد	جمع
م	م	کور-ر-تش-م	کور-ر-تش-مز
خ	خ	کور-ر-تش-ک	کور-ر-تش-کزر
غ	غ	کور-ر-تش-ی	کور-ر-تش-ی

اسم مکان صیغه سی مضارع نگ مفرد غائب صیغه سینه « تش »
اداتین آرتدر مق ایلن بنا ایدلور .

۵۴: تمرین - مذکور مادهلر تصریف ایدلر .

۶۷ اسم آلت نگ تصریفی :

ثقیل

خفیف

ثقیل		خفیف	
مفرد	جمع	مفرد	جمع
م	م	کور-گچ-م	کور-گچ-مز
خ	خ	کور-گچ-ک	کور-گچ-کزر
غ	غ	کور-گچ-ی	کور-گچ-ی

اسم آلت ماده اصلیه گه خفیفلر ده « گچ » ثقیللر ده « غچ » ااداتین

آرتدر مق ایلن بناء ایدلور . اسم آلت هر ماده دن بناء ایدلمز .
۵۵ : تمرین - معلوم ماده لر نصریف ایدلر .

۶۸ اسم تفضیل ننگ تصریفی :

ثقیل		خفیف	
جمع	مفرد	جمع	مفرد
اوقو-چی-راق-مز	اوقو-چی-راق-من	کور-وچی-رک-مز	کور-وچی-رک-من
اوقو-چی-راق-سز	اوقو-چی-راق-سن	کور-وچی-رک-سز	کور-وچی-رک-سن
اوقو-چی-راق-دیلر	اوقو-چی-راق-دیلر	کور-وچی-رک-دیلر	کور-وچی-رک-دیلر

اسم تفضیل ، اسم الفاعل ننگ آخیرینه خفیقلرده « رک » ثقیلرده

« راق » اداتین آرتدر مق ایلن بناء ایدلور

۶۹ افعال ناقصه

افعال ناقصه (تمام بولمغان فعللر) سکز نوع فعللردر .
برنجی سی آلمق مصدرینگ مشتقاتیدر که هر ماده دن حال
صیغه سینک مفرد غائبی ایلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولوب
مجموع مرکبگه « فعل اقتداری » دیرلر : کوره آلم . اوقی آلم کبی .
اشتقاق و تصریفی معلومدر .

عثمانلی شیوه سنده فعل اقتداری ننگ « آلمق » ماده سی اور ننده
« یلمک » استعمال اولنور : کوره بلم . اوقوبه بلم کبی . ماده اصلیه سی
متحرک بولغان حالنگ یاسی صوکنده بر هاء رسمیه ایلن .
اشتقاق و تصریفاتی ظاهر در مگر منفیسی کوره ممک-اوقوبه ممق
اولور که ، کوره آلمق اوقی آلماق دن مخففدر .

الخ	کور همدی	کور همدگ	کور همدم	: ماضی شهودی
الخ	کور هممش	کور هممشگ	کور هممشم	: ماضی نقلی
الخ	کور همبور	کور همبورسگ	کور همبورم	: حال
الخ	کور همز	کور همزسگ	کور همزم	: مضارع
الخ	کور همیهچک	کور همیهچکسگ	کور همیهچکم	: مستقبل
الخ	کور همملی	کور همملی سگ	کور همملی بم	: فعل وجویی
الخ	کور همیه	کور همیهسگ	کور همیه بم	: فعل التزامی
الخ	کور همسه	کور همسه سگ	کور همسه م	: فعل شرطی

۵۵: تمرین - مذکور فعللرنی تمام تصریف ایتدرلر.

۷۰ فعل تعجیلی

ایکنچی سی بیرمک مصدرینک مشتقاتیدر که بونلرده حال سیغه سینگ مفرد غائبی ایلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولوب مجموع مرکب گه « فعل تعجیلی » دیرلر: اوقی بیردم - یازه بیردم کبی.

عثمانلی شیوه سنجه تصریفاتی:

الخ	کور یویردی	کور یویردک	کور یویردم	: ماضی شهودی
الخ	کور یویرمش	کور یویرمشگ	کور یویرمشم	: ماضی نقلی
الخ	کور یویریور	کور یویریورسگ	کور یویریورم	: حال
الخ	کور یویرهچک	کور یویرهچکسگ	کور یویرهچکم	: مستقبل
الخ	کور یویرر	کور یویررسگ	کور یویررم	: مضارع
الخ	کور یویره	کور یویره سگ	کور یویره بم	: فعل التزامی
الخ	کور یورملی	کور یورملی سگ	کور یورملی بم	: فعل وجویی
الخ	کور یورسه	کور یورسگ	کور یورسه م	: فعل شرطی

۷۱ فعل مقاربه

یا قطفقی اگلا مقاربه فعل گه
فعل مقاربه ریبر

او چنچی سی یازمق مصدر ینگ مشتقاتیدر .
بونلرده حال صیغه سینگ مفرد غائبی ایلن مرکب بولسه لر
افعال ناقصه دن اولوب مجموع مرکب گه « فعل مقاربه » دینور :
کوره یازدم . اوقی یازدم کبی .

۷۲ فعل اهتمای

اول اشدک تیشلیگی اگلا

دوردنچی سی کورمک مصدر ینگ امریدر . بوده حال
صیغه سی ایلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولوب مجموع مرکب گه
« فعل اهتمای » دینور : یازه کور . اوقی کور کبی .

۷۳ فعل استمراری

اشدک اوز افعلا تلوو
۱ کلا

بشنچی سی کلمک و قالمق مصدر لر ینگ مشتقاتیدر . بونلرده
حال صیغه سی ایلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولوب مجموع
مرکب گه « فعل استمراری » دینور : اوقی قالم . اوقی کلدیم کبی .
آلتنچی سی طرفق مصدر ینگ مشتقاتیدر . بوده حال صیغه سی
برلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولور : کوره طرفدم .
اوقی طرفدم کبی .

یدنچی سی بولمق عثمانلیده اولمق مصدر ینگ مشتقاتیدر ، بونلر
برر صفت برلن مرکب بولغانده افعال ناقصه دن اولور لر .
بای بولدم . عالم بولدم . جاهل بولدم کبی .
بونده سماعی و قیاسی صفتلر برلن اشتقاق و تصریف ایندر لر .
بو جمله مرکب فعللرنگ اشتقاق و تصریفاتی معلومدر . بو
فعللر بسیط بولغانده « فعل تام » اولور لر .

۷۴ فعل اعانه

۲۵
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰
فعللر
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰

سکز نچیسی «ایدی - ایمش . ایکن - ایرر - ایمر - ایسه» فعللر یدر .

۶۲ : تمرین - ترکیده نیچه ترلی حرف بار ؟ نیلر ؟

۸۱ حرف جر لر

حرف جر ، فعل ننگ یا صفت ننگ معناسین اسمگه قوشلرغه طار توچی حرفلر در ، که بونلر در : نی - ده - دن - گه - غه - نه - صاری - صارتین - طابا - ایچون - برلن - اوزره - کبی - کبک - تیک - صمان - لای - دی - دای - کوره - کبی .

قیاش آفق دن چقدی - آی آفق غه ایندی (۱)

۶۳ : تمرین - حرف جر لر نیلر ؟ نیچون آنلرغه حرف جر دیلر ؟

۸۲ عطف حرفلری

عطف حرفی ، بر سوزنی بر سوز گه ، یا که بر جمله نی بر جمله گه استهونی بلدره طرفان حرفلر در ، که بونلر در : ده - دخی - طاغی - ینه - کنه - که - و - ب - یه - یا که - یایسه - یا خود - هم - اوق - لکن - اما - بلکه - چ - چه - زیرا - چونکه - ای - کبی . علی مکتب گه کیندی سین ده بار .

۶۴ : تمرین - عطف حرفلری نیلر ؟ نیچون آنلرغه عطف

حرفلری دیلر ؟

۸۳ استئنا حرفلری

استئنا حرفی ، بر نر سه نی بر حکمدن چغارونی بلدره طرفان حرفلر در ، که بونلر در : مگر - لکن - سز - دن باشقه - دن غیر - دن اوزگه - الا - فقط کبی .

(۱) بو مثال ده ، ، دن ، ، برلن ، ، غا ، ، چقدی و ایندی فعللرینگ معناسین

آفق غه قوشارغه طار توب طرالر ؛ شونگ ایچون عربچه ده ، ، جار ، ، اسمگه ، ، مجرور ، ، دیلر .

صنف ده هر شاگرد اوقی، مگر احمق شاگردگنه .
 ۶۵ : تمرین - استشنا حرفلری نیلر ؟ استشنا نی دیگان سوز ؟

۸۴ ندا حرفلری

ندا حرفی ، براونی اوزینه فاراتهسی کیلگانه ایتله طرفان
 حرف در ، که بونلردر : ای - ا - ای - آی - یا کبی .

ای افندم ! قایه باراسز ؟

۶۶ : تمرین - ندا حرفلری نیلر ؟ نیندی حرفگه ندا حرفی دیلر ؟

۸۵ شرط حرفلری

آلده غی جمله نگ آرته غی جمله گه شرط بولوین ، یا
 ایکنچی نگ اول گه لازم بولوین بلدره طرفان حرف گه شرط
 حرفی دیلر ، گه بونلر در : سه - ایسه - اگر کبی .
 سبق نی بلسه گ اوقورسگ

۶۷ : تمرین - شرط حرفلری نیلر ؟ نیندی حرفگه شرط
 حرفی دیلر ؟

۸۶ عرض حرفلری

بر نرسه نی یمشافلق برلن استه گانه ایتله طرفان حرفگه
 عرض حرفی دیلر ، که بونلردر : چی - ا . کبی .
 او اوگگه قایتقاچ بر خط یازسن ا . یازچی .

۶۸ : تمرین - عرض حرفلری نیلر ؟ عرض نرسه ؟

۷۷ جواب حرفلری

جواب حرفی بر سوزنگ جوابنده ایتله طرفان حرفدر ،

که بونلردر : آ - آهه - آآ - ای - ایو - خوش کبی .

حسن افندی ! آ .

۶۹ : تمرین - جواب حرفی نیندی حرف ؟ نیلر ؟

۸۸ تفسیر حرفلری

تفسیر حرفی بر سوزنگ معناسین آچار ایچون ایتله طرفان

حرف در ، که بونلردر : یعنی - آی .

بو بزنگ سکلمز یعنی برادر مزنگ قزی بولا .

۷۰ : تمرین - تفسیر حرفی نیندی حرف ؟

۸۹ نفی حرفلری

نفی حرفی ، بر اش نگ ، یا مضمون جمله نگ بولماوین بلدر

طرفان کلمه در ، که بونلردر : توگل - یوق - مه - ما - می - خیر کبی .

بو مینم اشم توگل .

۷۱ : تمرین - نفی حرفی نیندی حرف ؟ نیلر ؟

۹۰ استفهام حرفلری

بر نرسه حقنده فهم و آک صوراونی آکلته طرفان حرفگه

« استفهام حرفی » دیلر ، که بونلردر : می - مو - منی کبی .

سز بو کون بازارغه چغاسز می ؟

۷۲ : تمرین - استفهام حرفی نیندی حرف ؟ نیلر ؟

۹۱ توقع حرفلری

توقع حرفی ، بر سوزدن صوگ مخاطب دن بر بر اش کتونی

آکلاتا طرفان حرف در که بونلردر : ایندی - له - لا - لاصا - لاباصا

کس درس وقتی اوندی ایندی .

۷۳: تمرین: توقع حرفی نیندی حرف؟ نیلر؟

۹۲ تأکید حرفلری

تأکید اداتلری، بر جمله‌نگ مضمونین- یا که بر صفت‌نگ معناسن بر کتر ایچون بولغان کلمه لر در: آتق-نق- البته- اصلا- غایت- غن- گن- بیک-
مین بو کون بیک کوب یازدم.

۹۳ ظن اداتلری

ظن اداتی بر اش حقنده کیسه بلمگانلکنی بلدر وچی کلمه در که بولر در: بوغای- الله:
علی افندی قایتقان بوغای.

۷۴: تمرین- تأکید و ظن اداتلری نیلر؟ مثاللری نیچک؟

۹۴ ترلی اداتلر

ایکان- حال اداتیدر.

مین آتی سبغین بله دیب طردم اول بلمی ایکان.

گنه حصر اداتیدر:

بازارغه برگنه بیت قالدی.

چق- چک تصغیر اداتیدر.

فاپچق- توبنچک کبی. کوچک قاب و کوچک توبن دیمک

۷۵: تمرین- حال- وحصر- و تصغیر اداتلری نیلر؟ مثاللری نیچک؟

۹۵ اعراب حرارده

مفردلرنک اعرابی- یا که تحلیلی، هر برم برم کلمه نی قاراب اسمی حرفی ایکانین بلغاچ قای نوعدن ایکانلکلرین بیان اینمکدر. مثال:

بو دنیانک دوسی بو قدر اینانمه سن بو دنیایه

- بوکون دوس بولغانین ایرتن
 بو - اسم اشاره مفرد یاقن ایچون
 دنیا - اسم جنس مفرد متصرف
 ننگ - مضاف الیه اداتی
 دوس - اسم جنس مفرد متصرف (خلاف قیاس، قیاسی تا برلن در)
 ی - مضاف علامتی غائب ایچون
 یوق - اسم صفت اصلی
 در - ربط اداتی
 اینان - اینانمق دن امر حاضر
 مه - نفی اداتی امرنی نهی یاصیدر
 سن - ضمیر شخص مفرد مخاطب ایچون
 بو - اوتدی
 دنیا - اوتدی
 یه - مفعول الیه اداتی عثمانلیچه
 بو - اوتدی
 کون - اسم زمان متصرف
 دوس - اوتدی
 بولغان - بولمق دن فعل ماضی نقلی صفت اورننده
 ی - اوتدی
 ن - مفعول به اداتی ضمیر آرتنده یاسی طاشلانغان .
 ایرتن - اسم زمان غیر متصرف
 ایدر - ایتمک دن فعل مضارع غائب (ایتر)
 تسلیم - اسم عربچه
 او - اولدن جیکلیتلگان اسم اشاره
 دشمنان - اسم جنس مفرد متصرف

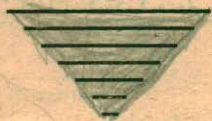
۴ - مفعول اليه اداتي عثمانليچه
 ۷۶: تمرين - بر نيچه عبارهنگ اعرابي بيان ايتدر لر .

والحمد لله على التمام

۵ نجي جمادى الاولى سنة ۱۳۲۱ هجرية .

اخطار:

معلم افنديلر كتابده كورستلگان مثاللر برلنگنه فناعتمهيب
 اوزلرندن آرتدرب تمرينلر ياساسه لر ينه فائده ليرك بولاچقدر .

12 Karuwa

اعتذار:

مین بو کتابده حرفلرنک و باشقه کلمه لرنک هر نوعسین و نوعلر نندنده هر صنفین یازا آلدیم دیب دعوی ایتیم . مین باری خاطر مگه کیلگانلرنی گنه یازدم . حتی مفصل ترکی صرفده غیر لرنک کوبسین یازمادم . بناً علیه بوندن صوگ یا ضالاجق کتابلرده هر نوعسین و هر صنفینده آرتدر براق یا صاولری مأمولدر .

دخی کلمه لرنک هر نوعسینه اسملر قویوده خطا ایتسه مده عندرم قبول اولنغای ایدی ؛ چونکه بونلرنک کوبسنده مین اوز مدن الک بیانلرغه اچرامادم . مثلاً یه - مه کبی سوزلرنی « اسم فعل » دیدم . یازغای - کورگای فعلین « مستقبل » دیدم ، بوغای - ئلله ، کلمه لرین ظن اداتی دیدم . بو قیلدن اصطلاحلر مفصل ترکی صرفده ینه کوبرک بولاچقدر . چونکه اوز تلین طویاس صایغان ترکی کتابلرنده و آنلردن غنه کوچرب یا صالغان بزنگ ترکی صرفلرنده اعتبار غه آنماغان کوب سوزلر اول کتابده یازلغاندر .

خطا صواب جدولی

صواب	خطا	بیت
کتابه	کتابغه	۱۰
قه	فه	۹
طناشدرغانده	طناشدرغان	۱۲
مضاف، مضاف الیه‌نگ	مضاف‌نگ	۱۳
آبرلر	آلرلر	"
اداتلری	ذاتلری	۱۵
۳۱ صفت	۳۱ صفت	} ۱۶
یشل یابراق	.....	
طوغزر	طوغزار	۲۰
آنلرنگ	آنلرگ	۲۴
یازممق	یازمامق	۲۸
مصدردن	مصدر برلن واو	۲۹
یلندی	ایلندی	۳۲

$\begin{array}{r} \Sigma \Pi \Delta \sigma \\ \times \Phi \Theta \\ \hline \Sigma \Pi \Delta \sigma \\ \Sigma \nu \zeta \eta \theta \end{array}$
 $\begin{array}{r} \Sigma \nu \zeta \eta \theta \\ \times \Gamma \Delta \epsilon \\ \hline \Sigma \nu \zeta \eta \theta \\ \Sigma \nu \zeta \eta \theta \end{array}$

Казань

Институт математики

Л. П. Антонова

1972 г.
Казань